

MODERN ETHICAL CHALLENGES IN POLICE SERVICE

WSPÓŁCZESNE WYZWANIA ETYCZNE W SŁUŻBIE POLICYJNEJ

kom. mgr Bartosz Rykowski

Instytut Nauk Społecznych Wydział Administracji
Wyższa Szkoła Policji w Szczytnie
b.rykowski@wspol.edu.pl

ABSTRACTS

This article is devoted to outlining the most important ethical issues in the police service. Particular attention was paid to the various manifestations of the corruption. Analysis of crime statistics indicate the scale of the problem and allows you to specify areas of police activity most vulnerable to acts of corruption. Discussion of the police code of ethics reveals a complex system of values and ethical norms that shape the ethos of professional police officer. It was also pointed out chosen moral standards and their role in shaping the right attitudes towards various forms of corruption. A special role in shaping the attitudes of police officers have the right training and professional development. During basic training young police officer must be aware of the threat posed by corruption and must obtain the basic knowledge and skills to deal with corruption. During further training police officers are in regular contact with the contents referring to the phenomenon of corruption. During training, officers improve their skills to cope with these difficult situations.

Niniejszy artykuł został poświęcony nakreśleniu najistotniejszych problemów etycznych w policyjnej służbie. Szczególną uwagę poświęcono w nim różnym przejawom korupcji. Analiza statystyk przestępczości wskazuje na skalę problemu i pozwala określić najbardziej podatne na zachowania korupcyjne obszary aktywności policjantów. Omówienie policyjnego kodeksu etyki zawodowej ukazuje złożony system wartości i norm etycznych, których rolą jest właściwe kształtowanie etosu zawodowego policjanta. Wskazano także wybrane normy moralne i ich rolę w kształtowaniu właściwych postaw, które powinny być przyjmowane wobec różnych przejawów korupcji. Szczególną rolę w kształtowaniu w tym przypadku ma proces szkolenia i doskonalenia zawodowego. W ramach szkolenia podstawowego młody funkcjonariusz Policji zapoznaje się z zagrożeniem, jakie stanowi korupcja oraz musi zostać wyposażony w elementarną wiedzę i umiejętności radzenia sobie z nim. Na dalszych etapach szkolenia i doskonalenia zawodowego policjanci mają stały kontakt z treściami nawiązującymi do zjawiska korupcji. W ich trakcie doskonalą umiejętności radzenia sobie w tych trudnych sytuacjach.

KEY WORDS:

ethics, ethos, corruption, Police, service, training
etyka, etos, korupcja, Policja, służba, szkolenie

WPROWADZENIE

Inspiracją do powstania niniejszego artykułu stała się IV międzynarodowa konferencja naukowa pt. *Korupcja a bezpieczeństwo państwa. Identyfikacja zagrożeń oraz strategie antykorupcyjne*, która odbyła się w dniach 9-10 października 2013 roku w Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Kętrzynie. Problematyka zagrożenia zjawiskiem korupcji, zapobieganie i jej zwalczanie stanowi element stale obecny w praktyce policyjnej. Jednym z elementów budowania wśród policjantów świadomości konsekwencji, jakie niosą ze sobą zachowania korupcyjne, jest niewątpliwie rzetelny przekaz wiedzy w zakresie prawnych uwarunkowań zjawiska korupcji. Kolejnym, nie mniej ważnym elementem staje się kształtowanie właściwych postaw etycznych policjantów w obliczu tego zagrożenia. Dopiero właściwe połączenie wiedzy, umiejętności, kompetencji społecznych i moralno-etycznych daje funkcjonariuszom Policji realne narzędzia do radzenia sobie z szerokim spektrum korupcyjnych zagrożeń. Obecność problematyki antykorupcyjnej na wszystkich etapach i formach policyjnego szkolenia i doskonalenia zawodowego ukazuje wagę, jaką przykłada się w Policji do tego zagadnienia.

„Służbę można rozpatrywać jako szczególny moment w przestrzeni spotkania z drugim człowiekiem, w którym zachodzi sytuacja etyczna. Ten związek jest czymś ograniczonym, mianowicie na gruncie spotkania ma miejsce zawsze sytuacja etyczna. Nieco inna powstaje, gdy mamy do czynienia z kontaktem człowieka z rzeczą. Wówczas rodzi się przekonanie, że znaleźliśmy się w obrębie etyki. Dlatego można powiedzieć, że zachodzi tylko i wyłącznie, kiedy dochodzi do kontaktu z drugim człowiekiem. On, a raczej jego obecność, wyznacza nam ten rodzaj przestrzeni, gdzie ujawnia się sytuacja etyczna z konkretną treścią moralną. Ona niezależnie od typów wartości, np. witalnych, hedonistycznych czy też pospolitych albo heroicznych, zawsze stanowi przez swoją treść moralną jakąś wartość etyczną. Zresztą tak zaistniała przestrzeń, która powstała na gruncie spotkania z drugim człowiekiem, budzi w podmiocie poznającym nie tylko zmysł moralny, ale przede wszystkim poczucie powinności i obowiązku. Taką właśnie sytuację mamy w zakresie działania służb mundurowych (...). Trzeba pomóc! Trzeba wybawić z opresji drugiego człowieka. Wówczas tak powstająca sytuacja w przestrzeni spotkania po pierwsze staje się konkretną sytuacją etyczną, a również jakąś konkretną wartością” (T. Płoski, *Czy jest możliwy jeden aksjologiczny fundament służb mundurowych*, [w:] *Służyc w ochronie i obronie wartości; Aksjologiczne fundamenty służb*

mundurowych (red.) A. Szerauc, Płock 2010, s. 15, [w:] *Służyć i chronić – wskazówki do procesu kształtowania pożądanych postaw i zachowań w toku szkolenia zawodowego podstawowego*).

Cytatem tym rozpoczyna się jeden z rozdziałów podręcznika pt. *Służyć i chronić – wskazówki do procesu kształtowania pożądanych postaw i zachowań w toku szkolenia zawodowego podstawowego*, który to z kolei nosi tytuł *Wskazówki do realizacji procesu szkolenia i adaptacji*. Na szczególną uwagę zasługuje w tym miejscu wyeksponowanie pojęcia *służby* oraz zestawienie go z pojęciami: *powinności, obowiązku, pomocy, troski*. Właściwe ich przedstawienie, wyjaśnienie i pomoc w przyswojeniu stanowią cel, który stoi przed wszystkimi uczestnikami niełatwego procesu kształtowania młodych funkcjonariuszy Policji. *Służyć* to znaczy wykonywać swoje zadania z poświęceniem oraz w nawiązaniu do jakiejś idei, a także mając na uwadze szczególne wartości moralne i etyczne. W odniesieniu do służby policyjnej niesienie pomocy potrzebującym, zwłaszcza osobom poszkodowanym i pokrzywdzonym, z należytą troską, poczuciem obowiązku i zaangażowaniem, będzie wypełniało znaczenie pojęcia *służby*. Idee te muszą być także stale obecne w świadomości pozostałych policjantów. Zapominanie o nich czy też wypaczanie ich sensu prowadzi nieuchronnie do erozji wartości nierozzerwalnie związanych z policyjnym etosem zawodowym.

„Policja jest jak reszta społeczeństwa: wśród przeważającej większości uczciwie pracujących trafiają się też zgniłe jabłka. Trzeba szukać wszelkich sposobów, żeby te zgniłe jabłka znaleźć i wyeliminować, żeby nie psuły innych” (E. Sitek, *Zgniłe jabłka, Policja 997, nr 9, wrzesień 2013, s.14*). To cytat z wypowiedzi komendanta głównego Policji, nadinsp. Marka Działoszyńskiego.

Wybrane dane statystyczne na temat przestępczości w Policji w 2012 r. przedstawiają się następująco:

- 308 funkcjonariuszom ogólnie przedstawiono zarzuty popełnienia przestępstw;
- 24 policjantów zostało tymczasowo aresztowanych;
- 74% podejrzanych policjantów stanowią funkcjonariusze służby prewencyjnej, 24% policjanci służby kryminalnej, 2 % służby wspomagającej;
- 51% ogółu podejrzanych stanowią funkcjonariusze ze stażem poniżej 10 lat;
- 1288 czynów przestępczych zarzucono policjantom;
- 889 przedstawionych policjantom zarzutów dotyczyło przestępstw korupcyjnych;
- przestępstwa korupcyjne stanowiły 69% wszystkich zarzutów przedstawionych policjantom;

- 65% wszystkich przestępstw popełnianych przez policjantów było bezpośrednio związane z pełnieniem przez nich służby na drogach;
- 97% wszystkich przestępstw korupcyjnych zostało popełnionych w związku z pełnieniem służby na drogach;
- 75% policjantów podejrzanych o popełnienie przestępstwa na drodze stanowią funkcjonariusze ruchu drogowego, 23% – funkcjonariusze prewencji, 2% – służby kryminalnej (Na podstawie materiałów z Biura Spraw Wewnętrznych Komendy Głównej Policji, oprac. E. Sitek , [w:] *Policja 997*, nr 9, wrzesień 2013, s. 16).

Zaprezentowane powyżej dane statystyczne, pozwalają jednak zaobserwować przewagę przestępstw korupcyjnych wśród pozostałych kategorii przestępstw. Z drugiej jednak strony nie można przeoczyć faktu, że blisko 1300 czynów przestępczych zarzucono 308 funkcjonariuszom należącym do stutysięcznej formacji. Gdyby 1300 przestępstw w skali roku popełniono w stutysięcznym mieście, byłoby to najbezpieczniejsze miasto na świecie. Dane te nie zawierają także wskazania, ilu funkcjonariuszy zostało skazanych przez sądy, co można uznać za ostateczne potwierdzenie winy także w sensie moralnym. Zaprezentowane dane statystyczne odnoszą się siłą rzeczy wyłącznie do przestępstw, a więc tej kategorii niegodnych uczynków, które to znalazły swoje miejsce w kodeksie karnym. Ponadto dotyczą tylko przestępstw stwierdzonych, a przecież istnieje jeszcze ciemna liczba, która to z oczywistych względów nie może być znana. Dane te jednak mogą stanowić także materiał wyjściowy do analizy i namysłu nad moralnym i etycznym tłem postępowania policjantów, którzy zdecydowali się na złamanie norm zawartych w policyjnym kodeksie etycznym. Upoważniają także do stwierdzenia, że problem korupcji jest jednym z najważniejszych wyzwań etycznych stojących przed funkcjonariuszami Policji. Największa liczba potwierdzonych sytuacji korupcyjnych dotyczy policjantów ruchu drogowego i prewencji, zaś dochodzi do nich najczęściej podczas czynności związanych z wykonywaniem zadań służbowych na drogach. Niepokojąco wysoki odsetek sprawców to policjanci ze stosunkowo krótkim stażem służby.

Stanowienie bezpieczeństwa wewnętrznego, jego poziom i jakość w znaczącej mierze zależne są od poziomu świadomości zawodowej i systemu wartości ludzi, którym powierzono jego ochronę i obronę (A. Pawłowski, *Etyka przełożonego policyjnego – próba zestawienia głównych problemów*, [w:] *Etyka w zarządzaniu Policją*, pod red. A. Letkiewicza, Szczytno 2011, s. 55).

„Zawód policjanta wyposażony jest w szerokie uprawnienia władcze i przez to poddawany szczególnie trudnym próbom sumienia. Najważniejsze z nich to: stały kontakt z ludzkim nieszczęściem, jego ofiarami i sprawcami, możliwość użycia

środków przymusu i przemocy łącznie z możliwością użycia broni wobec osób naruszających porządek i prawo, utajony charakter działań pracy operacyjno-śledczej, a wreszcie – hierarchiczna zależność służbowa, zobowiązująca do wykonywania rozkazów i poleceń przełożonych (A. Pawłowski, *op. cit.*, s. 58).

Zasady etyki zawodowej policjanta zostały wprowadzone Zarządzeniem nr 805 Komendanta Głównego Policji z 31 grudnia 2003 r. w sprawie zasad etyki zawodowej policjanta. Ich brzmienie jest następujące:

§ 1. 1. Zasady etyki zawodowej policjanta wynikają z ogólnych wartości i norm moralnych uwzględniających specyfikę zawodu policjanta.

2. Obowiązkiem policjanta jest przestrzeganie zasad etyki zawodowej.

§ 2. W sytuacjach nieuregulowanych przepisami prawa lub nieujętych w niniejszych zasadach etyki zawodowej policjant powinien kierować się zasadami współżycia społecznego i postępować tak, aby jego działania mogły być przykładem praworządności i prowadziły do pogłębiania społecznego zaufania do Policji.

§ 3. Policjant powinien wykonywać czynności służbowe według najlepszej woli i wiedzy, z należytą uczciwością, rzetelnością, wykazując się odpowiedzialnością, odwagą i ofiarnością.

§ 4. Policjant we wszystkich swoich działaniach ma obowiązek poszanowania godności ludzkiej oraz przestrzegania i ochrony praw człowieka, w szczególności wyrażający się w:

1) respektowaniu prawa każdego człowieka do życia;

2) zakazie inicjowania, stosowania i tolerowania tortur bądź niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karania.

§ 5. Policjant, podejmując decyzję o użyciu broni palnej lub zastosowaniu środków przymusu bezpośredniego, powinien zachować szczególną rozwagę i stale mieć na uwadze charakter tych środków.

§ 6. Postępowanie policjanta w kontaktach z ludźmi powinna cechować życzliwość oraz bezstronność wykluczająca uprzedzenia rasowe, narodowościowe, wyznaniowe, polityczne, światopoglądowe lub wynikające z innych przyczyn.

§ 7. Policjant powinien przestrzegać zasad poprawnego zachowania, kultury osobistej i dbać o schludny wygląd.

§ 8. Wykonując zadania służbowe, policjant powinien dostosowywać swoje zachowanie do sytuacji i cech osób uczestniczących w zdarzeniu, w szczególności wieku, płci, narodowości i wyznania, a także uwzględniać uzasadnione potrzeby tych osób.

§ 9. W trakcie wykonywania czynności służbowych policjant powinien zachować

szczególnością wrażliwość i takt w stosunku do ofiar przestępstwa lub innego zdarzenia, udzielać im możliwie wszechstronnej pomocy, a także dbać o zachowanie dyskrecji.

- § 10. Zawiadamiając osobę o zamachu na jej dobra lub przekazując najbliższej rodzinie wiadomość dotyczącą osoby bliskiej, która stała się ofiarą przestępstwa lub innego zdarzenia, policjant powinien zachować takt.
- § 11. Policjant jako funkcjonariusz publiczny powinien wystrzegać się korupcji w każdej postaci oraz zwalczać wszelkie jej przejawy.
- § 12. Policjant nie może wykorzystywać swojego zawodu do celów prywatnych, a w szczególności nie może wykorzystywać informacji uzyskanych w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych ani uzyskiwać informacji do tych celów przy użyciu służbowych metod.
- § 13. Policjant powinien zachować dyskrecję w odniesieniu do informacji mogących zaszkodzić społecznie pojętemu dobru służby lub dobremu imieniu osób uczestniczących w czynnościach podejmowanych przez policjanta.
- § 14. Stosunek policjanta do innych policjantów powinien być oparty na przestrzeganiu zasad poprawnego zachowania, poszanowania godności, a także tolerancji w zakresie nienaruszającym porządku prawnego.
- § 15. Policjant powinien w miarę możliwości udzielać pomocy innym policjantom w realizacji zadań służbowych oraz wspierać w rozwiązywaniu ich problemów osobistych.
- § 16. Przełożony powinien dawać podwładnym przykład nienagannego zachowania, w szczególności nie powinien nadużywać stanowiska, funkcji, stopnia policyjnego w celu poniżenia podległego policjanta.
- § 17. Przełożony powinien zapewnić podległym policjantom właściwe warunki wykonywania zadań i rozwoju zawodowego oraz dbać o atmosferę pracy i dobre stosunki międzyludzkie.
- § 18. Kierując działaniami podległych policjantów, przełożony powinien wydawać jasne i zrozumiałe polecenia oraz inspirować i motywować ich do działania.
- § 19. Przełożony, oceniając podległych policjantów, jest zobowiązany kierować się jasno określonymi i znanymi im kryteriami oraz sprawiedliwością i obiektywizmem.
- § 20. Przełożony powinien wysłuchać podwładnego w sprawach zawodowych i osobistych oraz udzielić mu wsparcia bądź pomocy, z zachowaniem dyskrecji.
- § 21. Policjant powinien rzetelnie wykonywać polecenia przełożonego oraz odnosić się do niego z szacunkiem.

§ 22. Policjant powinien stale doskonalić i uzupełniać swoją wiedzę oraz umiejętności zawodowe, a także dbać o sprawność fizyczną.

§ 23. Policjant powinien dbać o społeczny wizerunek Policji jako formacji, w której służy i podejmować działania służące budowaniu zaufania do niej.

§ 24. Policjant nie powinien akceptować, tolerować ani lekceważyć zachowań policjantów naruszających prawo lub zasady etyki zawodowej.

Kodeks etyki zawodowej policjanta odnosi się wprost do zjawiska korupcji w § 11: „Policjant jako funkcjonariusz publiczny powinien wystrzegać się korupcji w każdej postaci oraz zwalczać wszelkie jej przejawy”. o ile nakaz wystrzegania się korupcji z uwzględnieniem różnych jej przejawów nie powinien budzić jakichkolwiek wątpliwości moralnych, o tyle na uwagę zasługuje dalsza część cytowanego normatywu, który nakłada na policjanta obowiązek zwalczania wszelkich przejawów korupcji. Na policjancie bowiem spoczywa prawny obowiązek reagowania na przestępstwo, co może nieść ze sobą konsekwencje o wiele dalej idące niż te, które mogą dotyczyć innych ludzi. Czy policjant ma obowiązek reagowania (w celu zwalczania wszelkich przejawów korupcji), jeżeli nabierze podejrzeń, że jego kolega z policyjnej jednostki bierze łapówkę? Oczywiście, że tak. Należy jednak zwrócić uwagę na istotny kontekst moralny wyłaniający się w tym momencie. Policyjny kodeks etyczny nakazuje, regulując wzajemne relacje policjantów, aby policjanci w miarę możliwości udzielali sobie wzajemnej pomocy i wsparcia (§ 15), czy też zachowywali dyskrecję w odniesieniu do informacji mogących zaszkodzić społecznie pojętemu dobru służby (§ 13). Powinni być także tolerancyjni w stosunku do innych policjantów (§ 14). W odniesieniu do sytuacji korupcyjnej mogą pojawiać się wśród policjantów dylematy moralne, które będą miały pozorny charakter bądź też mogą być świadomie wywoływane przez osoby starające się bronić przed odpowiedzialnością za własne postępowanie niezgodne z prawem i zawodową etyką. Dotyczyć one mogą funkcjonariuszy, którzy niewłaściwie zrozumieją szczytną ideę wzajemnego wspierania się policjantów zwłaszcza w trudnych sytuacjach. Zachowanie dyskrecji w celu niedopuszczenia do ujawnienia korupcyjnego wydarzenia również przeczy pożytkowi, jaki ma nieść ze sobą konieczność zachowania dyskrecji w odniesieniu do informacji mogących zaszkodzić społecznie pojętemu dobru służby. Tak rozumiana dyskrecja to w istocie tuszowanie wydarzenia, które to ze społecznie pojętym dobrem służby nie ma nic wspólnego. Odwoływanie się do tolerancji, również w takim wypadku, będzie tylko próbą wykorzystania pozytywnej i pożądanej postawy do złych celów. Należy bowiem prezentować tolerancyjną postawę, ale w zakresie nienaruszającym porządku prawnego. Ewentualne zachowania korupcyjne można i należy piętnować, także z punktu widzenia innych norm etycznych przyjętych i usankcjonowanych policyjnym kodeksem etycznym. Zawarte w § 3. wezwanie do uczciwego postępowania nie da się w żaden sposób

pogodzić z uleganiem jakimkolwiek przejawom korupcji. Obowiązek poszanowania godności ludzkiej zapisany w § 4. jest w nim połączony z obowiązkiem respektowania i poszanowania praw człowieka. Doszukując się jednak ogólniejszego sensu i znaczenia pojęcia godności ludzkiej, wypada zauważyć, że policjant powinien także siebie samego traktować jako przedmiot oceny w kontekście naruszeń godności ludzkiej. Korupcja jest niewątpliwie zjawiskiem, które godzi bezpośrednio w wartość, jaką jest godność osobista i osobowa policjanta, który się jej dopuszcza.

Mimo że przypadki korupcji w Policji dotyczą marginalnej liczby funkcjonariuszy, to nie można bagatelizować tego zjawiska. Przestępstwa popełniane przez policjantów zawsze będą razić bardziej niż te popełniane przez innych ludzi, ponieważ dopuszczają się ich ludzie, którzy są powołani do stania na straży prawa. Ludzie, dla których praworządność, jako szczególna skłonność do respektowania i ochrony prawa, powinna stanowić wręcz swoistą wartość moralną. Wychodząc z tych założeń, Policja jako instytucja podejmuje szereg działań, które mają zmierzać do ograniczania skali zjawiska korupcji w swoich szeregach. Jak zauważył Komendant Główny Policji nadinsp. Marek Działoszyński pociąganie do odpowiedzialności karnej funkcjonariuszy Policji, którzy popełnili przestępstwo, nie wyeliminuje całkowicie przestępczości w jej szeregach (zdanie zostało przytoczone przez E. Sitek, *op. cit.* - patrz poniżej. Biorąc zaś pod uwagę interesy Policji, jej wizerunek oraz ponoszone koszty, jest to zawsze działanie spóźnione. Zanim dojdzie do przestępstwa, należy wykorzystać wszystkie możliwe mechanizmy ochronne przed patologiami w służbie (E. Sitek, *op. cit.*, s. 17).

Pojawia się zatem konieczność stosowania takich narzędzi oddziaływania na funkcjonariuszy, które pozwolą im na nabycie i ugruntowanie pożądaných pod względem etycznym postaw i sposobów postępowania. Najistotniejszym i najskuteczniejszym sposobem oddziaływania, przekazywania wiedzy i kształtowania postaw są różnorodne formy szkolenia i doskonalenia zawodowego. Takie podejście koresponduje z *Rządowym Programem Przeciwdziałania Korupcji na lata 2012-2016*, w którym m.in. czytamy: „Podstawowym celem *Rządowego Programu* jest zmniejszenie poziomu korupcji w Polsce, poprzez wzmocnienie prewencji i edukacji w tym zakresie oraz skuteczniejsze zwalczania przestępczości korupcyjnej (...).

Działania *Rządowego Programu* zakładają, poza zwalczaniem przestępczości korupcyjnej, intensyfikację profilaktyki i edukacji antykorupcyjnej zarówno w społeczeństwie, jak i w administracji publicznej. Właściwie ukształtowana świadomość w zakresie korupcji stanowi bowiem fundament, który pozwoli stale ograniczać występowanie tej patologii” (<http://cba.gov.pl/pl/newsy-serwisu-antyku/1531,dok.html>, *Rządowy Program Przeciwdziałania Korupcji na lata 2012-2016*).

Analizując obowiązujący program szkolenia kursu podstawowego dla funkcjonariuszy Policji, należy zwrócić uwagę na nacisk, jaki jego autorzy położyli na przekazanie i uświadomienie nowoprzyjętym policjantom wagi zasad etyki zawodowej, praw człowieka, problematyki antykorupcyjnej i antydyskryminacyjnej. Na uwagę zasługuje przywołany na wstępie podręcznik pt. *Służyć i chronić – wskazówki do procesu kształtowania pożądanych postaw i zachowań w toku szkolenia zawodowego podstawowego*, który jest przeznaczony nie tylko dla słuchaczy, ale także dla nauczycieli policyjnych i kadry dowódczej szkół policyjnych. Ważną wskazówką zawartą w podręczniku jest dyspozycja, aby treści związane z etyką zawodową były stale obecne podczas zajęć i innych zdarzeń towarzyszących procesowi dydaktycznemu. Nie do przecenienia jest także osobisty przykład i wzorcowe postawy prezentowane słuchaczom przez kadrę dydaktyczną i dowódczą.

Treści nauczania związane z etyką zawodową obecne są także podczas szkolenia dla absolwentów szkół wyższych (szkolenie oficerskie). W programie nauczania znalazły się one pod nazwą „Etyczno-moralne kompetencje przełożonego”, co jasno wskazuje na kontekst, w jakim funkcjonują. Przyszli oficerowie muszą być przecież wyczuleni na właściwe moralnie i etycznie kompetencje i postawy swoich podwładnych.

Problematyka antykorupcyjna jest stałym, wyodrębnionym elementem każdego szkolenia i doskonalenia zawodowego w Policji. Policjanci muszą mieć świadomość nieuchronności zetknięcia się z sytuacją korupcyjną. Tym bardziej muszą posiadać wiedzę i umiejętności pozwalające radzić sobie w tego typu okolicznościach.

Mimo że przestępczość w Policji ma marginalny charakter, niepokojące jest występowanie tego typu zdarzeń. Analiza danych statystycznych jasno wskazuje na to, że zagrożenie przestępczością o charakterze korupcyjnym wciąż istnieje. Uwidaczniają się także główne tendencje odnoszące się do tego typu przestępstw w szeregach Policji. Dysponowanie tymi danymi pozwala na konstruowanie wniosków służących skutecznemu i sprawnemu przeciwdziałaniu i zwalczaniu przestępstw korupcyjnych. Postulat tworzenia, wprowadzania i podtrzymywania strategii antykorupcyjnych znakomicie wpisuje się w działania podejmowane w Policji. Jedynie strategiczne, a więc długoterminowe, systematyczne, perspektywiczne, systemowe rozwiązania mogą przynosić pożądane efekty w walce ze zjawiskiem, które ma tak złożone pochodzenie, przejawy i konsekwencje jak korupcja. Najlepszym dowodem na konsekwencję i strategiczne podejście do problematyki antykorupcyjnej w Policji jest ranga, jaką jej nadano w policyjnym kodeksie etycznym oraz w programach szkoleń i różnorodnych formach doskonalenia zawodowego w Policji.

Policja nigdy nie uwolni się od zagrożenia korupcją. Będzie ono obecne zawsze. Można tylko starać się minimalizować tę groźbę. Posiadając tę świadomość, należy

sobie stale zdawać sprawę, że jakiegokolwiek jednostkowe, niepowiązane w spójny system działania nie mogą być skuteczne w walce z korupcją. Jedynie systemowe, strategiczne i kompleksowe rozwiązania będą mogły mieć realny wpływ na zapobieganie i zwalczanie tego zagrożenia.

REFERENCES:

Jedynak S. (red.), *Słownik etyczny*, Lublin 1990.

Pawłowski A., *Etyka przełożonego policyjnego – próba zestawienia głównych problemów*, [w:] *Etyka w zarządzaniu Policją* pod red. Letkiewicza A., Szczytno 2011.

Pawłowski A., *Tradycje etyki zawodowej w służbach policyjnych na ziemiach polskich*, Szczytno 2003.

Płoski T., *Czy jest możliwy jeden aksjologiczny fundament służb mundurowych*, [w:] *Służyć w ochronie i obronie wartości. Aksjologiczne fundamenty służb mundurowych* (red.) A. Szerauc, Płock 2010, [w:] *Służyć i chronić – wskazówki do procesu kształtowania pożądanых postaw i zachowań w toku szkolenia zawodowego podstawowego*.

Sitek E., *Zgniłe jabłka*, [w:] *Policja 997*, nr 9, wrzesień 2013.

AKTY PRAWNE:

Zarządzenie nr 805 komendanta głównego Policji z dnia 31 grudnia 2003 r. w sprawie zasad etyki zawodowej policjanta Dz. U. KGP 2004 r. nr 1, poz. 3.

ŹRÓDŁA INTERNETOWE:

<http://cba.gov.pl/pl/newsy-serwisu-antykoru/1531,dok.html>.

Rządowy Program Przeciwdziałania Korupcji na lata 2012-2016).